

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ПРОБІОТИКІВ ПІСЛЯ ДЕСТРУКТИВНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ПАТОЛОГІЇ ШИЙКИ МАТКИ

Н.Г. Скурятіна, В.Б. Євтушок

Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ

Резюме

У статті наведено результати комплексного лікування жінок із доброякісною патологією шийки матки. Доведено, що використання пероральних пробіотиків на етапі відновлювальної терапії після деструктивних методів лікування сприяє нормалізації мікрофлори та рН піхви, що впливає на швидкість та якість репаративних процесів.

Ключові слова

Патологія шийки матки, деструктивні методи лікування, пробіотики.

Захворювання шийки матки посідають провідне місце в структурі патології репродуктивної системи і виявляються в 15-20% жінок дітородного віку [1, 2]. Доброякісні захворювання шийки матки серед усіх випадків звернення по гінекологічну допомогу становлять, за даними різних авторів, від 35 до 80% і не мають тенденції до зниження [1, 2].

Багатошаровий плоский епітелій шийки матки здійснює свою основну функцію захисту завдяки особливостям епітелію як механічного бар'єру, так і імунним місце-

вим процесам [3, 4]. Важливу роль відіграє мікробіоценоз піхви, завдяки якому утворюються умови для функціонального існування захисних факторів. Дисбіотичні стани становлять загрозу виникнення запальних захворювань статевих органів, знижують захисні властивості піхви, що зумовлює розвиток патологічних процесів шийки матки.

Порушення мікробіоценозу піхви виявляються в 9-25% клінічно здорових жінок і 45-86% жінок із гінекологічною патологією [3, 4]. Зміни біологічного бар'єру при дисбіозі піхви сприяють інфікуванню не

тільки збудниками, що передаються статевим шляхом, але й умовно-патогенними мікроорганізмами.

Існуючий на сьогодні комплексний підхід у діагностиці доброякісних захворювань шийки матки передбачає необхідність і комплексного лікування. Алгоритм лікувальних заходів спрямований на ліквідацію запального процесу шийки матки і піхви, видалення патологічно зміненої тканини шийки матки деструктивними методами, на стимуляцію регенерації багат шарового плоского епітелію та відновлення мікробіоценозу.

Ефективність репаративних процесів залежить від віку жінки, маси тіла, гормонального та імунного статусу, інтенсивності кровопостачання в зоні ураження, водно-електролітного балансу, а також стану мікробіоценозу піхви.

Порушення біоценозу піхви різного ступеня виразності можуть стати однією з причин розвитку ускладнень при проведенні гінекологічних операцій на шийці матки. Перебіг післяопераційного періоду після проведення маніпуляцій на шийці матки залежить від стану мікосистеми піхви, яка визначає захисний потенціал і репаративні можливості епітелію ендотектоцервіксу [5]. У свою чергу, деструкція шийки матки, транзиторна неспроможність епітелію, запальний процес, спричинений операційною травмою, можуть сприяти змінам біоценозу піхви [5].

Враховуючи можливість розвитку дисбіотичних процесів піхви після хірургічних методів лікування шийки матки, для покращення перебігу післяопераційного періоду ми вважали за доцільне проводити відновлення піхвової мікрофлори. Одним із засобів нормалізації і відновлення мікрофлори піхви розглядаються пробіотики.

Мета дослідження — оцінити ефективність використання пробіотиків у жінок після деструктивних методів лікування доброякісної патології шийки матки.

Матеріали та методи

Обстежено 45 пацієнток віком 24-39 років, яким проведена радіохвильова електрохірургія з приводу лікування доброякісних процесів шийки матки. Показаннями до деструкції були: ектопія в поєднанні із старими розривами після пологів — 14 (31,1%) жінок, ектопія в поєднанні з рубцевою деформацією шийки матки — 12 (26,6%), ектропіон, що займає II-III зони поверхні шийки матки, — 8 (17,8%), множинні ретенційні кісти, що деформують шийку матки, — 11 (24,4%) жінок.

Обстеження кожної жінки проведено відповідно до наказу МОЗ України № 676. Крім загальноклінічних методів обстеження (анамнез, скарги, огляд у дзеркалах, бімануальне дослідження, забір матеріалу для цитологічного дослідження, кольпоскопія шийки матки), проведено мікробіологічне дослідження піхвового вмісту та визначення рН піхви.

Лікування жінок проводили відповідно до алгоритму в 3 етапи: 1) протизапальна терапія з урахуванням етіології збудника; 2) радіохвильова хірургія шийки матки на 6-7-й день менструального циклу; 3) відновлювальна терапія на 7-8-й день після деструкції.

Після проведення деструктивного методу лікування пацієнтки були розподілені на групи залежно від приймання пробіотиків у післяопераційному періоді.

23 (51,1%) жінки 1-ї групи отримували капсули з лактобактеріями і біфідобактеріями: по 2 капсули внутрішньо 1 раз на день протягом 10 днів.

22 (48,9%) пацієнткам 2-ї групи пероральні пробіотики не призначали.

Оцінку ефективності здійсненого лікування проводили через 30 днів після деструктивного методу лікування.

Результати та їх обговорення

Після деструкції шийки матки в обох групах відмічалось збільшення часто-

ти жінок із високим мікробним числом (10^5 - 10^7 КОЕ/г) мікроорганізмів, які не виявлялись до хірургічного втручання: *E. coli*, *St. aureus*, *Enterococcus faecalis*, *Str. Anaemolyticus*, *St. hatmolyticus*, *G. Vaginalis*, гриби роду *Candida* (табл. 1).

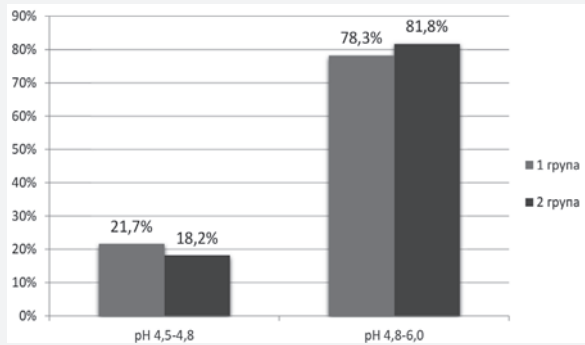
Висока контамінація кишковою та анаеробною мікрофлорою в післяопераційному періоді сприяла підвищенню рН вмісту піхви до 4,8-6,0 у більшості пацієнток 1-ї та 2-ї групи (рис. 1). Зсув вмісту піхви в бік лужного середовища відповідав картині бактеріального вагінозу.

Результати мікробіологічного дослідження вмісту піхви через 30 днів після комплексного лікування представлено в табл. 2.

Оцінка результатів мікробіологічного дослідження жінок двох груп у післяопераційному періоді показала, що в 1-й групі на тлі використання пробіотиків в 1,4 раза збільшилось число жінок із кількістю бі-

Рисунок 1

рН вмісту піхви на 7-8-й день в обстежених жінок після деструкції шийки матки

фідобактерій і лактобактерій у достатньому мікробному числі (10^6 - 10^7 КОЕ/г).

Обов'язковим компонентом корекції порушень біоценозу піхви після деструкції шийки матки є нормалізація рН вмісту піхви. Використання після радіохвильової хірургії доброякісної патології шийки матки пероральних пробіотиків, що містять лакто- та біфідобактерії, дозволи-

Таблиця 1

Структура видового спектра бактерій вмісту піхви на 7-8-й день після деструкції шийки матки (абс. число, %)

Вид збудника	Групи жінок					
	1-а група (n=23)		2-а група (n=22)		Контроль-на група (n=22)	
	абс. число	%	абс. число	%	абс. число	%
<i>Lactobacillus spp.</i> 10^3 - 10^5	2	8,7	2	9,1	15	75,0
<i>Bifidobacterium spp.</i> 10^1 - 10^4	1	4,3	-	-	7	35,0
<i>Peptostreptococcus spp.</i> 10^5 - 10^6	1	4,3	2	9,1	-	-
<i>Fusobacterium spp.</i> 10^6	-	-	1	4,5	-	-
<i>Corynebacterium spp.</i> 10^5 - 10^6	3	13,0	2	9,1	3	15,0
<i>St. epidermalis</i> 10^5 - 10^7	1	4,3	2	9,1	2	10,0
<i>Enterococcus faecalis</i> 10^5 - 10^7	5	21,7	4	18,2	1	5,0
<i>St. saprofiticus</i> 10^5 - 10^7	2	8,7	3	13,6	2	10,0
<i>St. hatmolyticus</i> 10^5 - 10^6	2	8,7	1	4,5	-	-
<i>St. aureus</i> 10^5 - 10^6	2	8,7	1	4,5	-	-
<i>Str. angaemolyticus</i> 10^5 - 10^6	2	8,7	2	9,1	-	-
<i>E. coli</i> 10^5 - 10^6	5	21,7	4	18,2	-	-
<i>G. vaginalis</i> 10^6 - 10^7	7	30,4	6	27,3	-	-
Гриби роду <i>Candida</i> 10^5 - 10^6	5	21,7	4	18,2	-	-

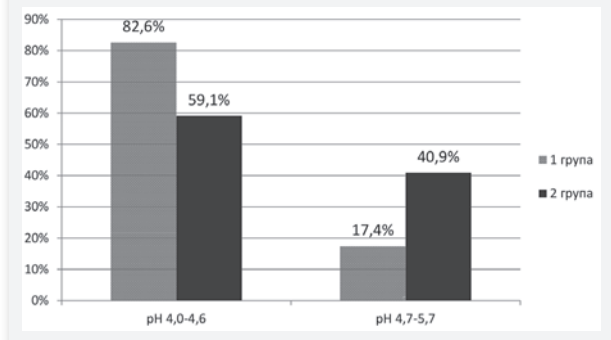
Таблиця 2

Структура видового спектра бактерій вмісту піхви в жінок після відновлювальної терапії (абс. число, %)

Вид збудника	Групи жінок					
	1-а група (n=23)		2-а група (n=22)		Контроль-на група (n=22)	
	абс. число	%	абс. число	%	абс. число	%
<i>Lactobacillus spp.</i> 10^3 - 10^5	19	82,6	13	59,1	15	75,0
<i>Bifidobacterium spp.</i> 10^1 - 10^4	6	26,1	3	13,6	7	35,0
<i>Peptostreptococcus spp.</i> 10^5 - 10^6	-	-	1	4,5	-	-
<i>Fusobacterium spp.</i> 10^6	-	-	-	-	-	-
<i>Corynebacterium spp.</i> 10^5 - 10^6	3	13,0	2	9,1	3	15,0
<i>St. epidermalis</i> 10^5 - 10^7	2	8,7	-	-	2	10,0
<i>Enterococcus faecalis</i> 10^5 - 10^7	1	4,3	3	13,6	1	5,0
<i>St. saprofiticus</i> 10^5 - 10^7	2	8,7	1	4,5	2	10,0
<i>St. hatmolyticus</i> 10^5 - 10^6	-	-	-	-	-	-
<i>St. aureus</i> 10^5 - 10^6	-	-	1	4,5	-	-
<i>Str. angaemolyticus</i> 10^5 - 10^6	-	-	-	-	-	-
<i>E. coli</i> 10^5 - 10^6	-	-	2	9,1	-	-
<i>G. vaginalis</i> 10^6 - 10^7	-	-	3	13,6	-	-
Гриби роду <i>Candida</i> 10^5 - 10^6	1	4,3	2	9,1	-	-

Рисунк 2

рН вмісту піхви в жінок після відновлювальної терапії

ло відновити нормоценоз (рН 4,0-4,6) у 19 (82,6%) жінок 1-ї групи (рис. 2).

Ефективність репаративних процесів оцінювали за такими показниками, як середня тривалість епітелізації і досягнен-

ня повної епітелізації. Встановлено, що в жінок 1-ї групи в 1,2 раза зменшилась середня тривалість епітелізації порівняно з 2-ю групою. Кількість жінок із повною епітелізацією до 45 днів була вищою в 1,3 раза в групі, пацієнтки якої застосовували пробіотик.

Висновки

Використання капсул, що містять лакто- та біфідобактерії після деструктивних методів лікування доброякісної патології шийки матки, сприяє нормалізації мікрофлори і рН піхви, що впливає на швидкість та якість репаративних процесів.

Надійшла до редакції 12.04.2019 р.

Список використаної літератури

1. Суханова А.А. Лечение патологии шейки матки у женщин репродуктивного возраста при хронических неспецифических заболеваниях половых органов / А.А. Суханова // Здоровье женщины. — 2009. — № 2 (38). — С. 138-142.
2. Фоновые и предраковые заболевания шейки матки: учебное пособие / Под. ред. О.Е. Баряева. — Иркутск: ИГМУ, 2012. — 40 с.
3. Грищенко О.В. Роль иммуномодулирующей терапии с использованием препарата Генферон в повышении эффективности лечения фоновой патологии шейки матки / О.В. Грищенко, А.В. Сторчак, В.И. Останина // Здоровье женщины. — 2010. — № 7 (53). — С. 143-142.
4. Фомина О.А. Микрофлора влагалища при эктопиях шейки матки / О.А. Фомина, А.Н. Чудайкин // Медицинские проблемы жизнедеятельности организма в норме, патологии и эксперименте. Материалы I Региональной научно-практической конференции «Научный потенциал молодежи — будущему Мордовии». — Саранск, 2009. — Вып. 10. — С. 64.
5. Календжян А.С. Особенности биоценоза влагалища после различных методов деструкции шейки матки: дис. ... канд. мед. наук: 14.01.01 / А.С. Календжян. — М., 2011. — 115 с.

Experience of use of trouble after destructive methods of treatment of patiology

N.G. Skuryatina, V.B. Yevtushok

Abstract

The article presents the results of a comprehensive treatment of women with benign cervical pathology. It was shown that the use of oral probiotics at the stage of regenerative therapy after destructive treatments helps to normalize the microflora and vaginal pH, which affects the speed and quality of reparative processes.

Keywords: pathology of the cervix, destructive methods of treatment, probiotics.